

**Certifikovaný kurz: Mentor klinické praxe ošetrovatelství
a porodní asistence (2017)**

Repetitorium teorie ošetrovatelství

Kompetence všeobecné sestry

Mgr. Martin Krause, DiS.

martin.krause@tul.cz

Kompetence

nejednotná definice

- **kompetence je pravomoc vykonávat určitou činnost**
- souhrn vědomostí, dovedností a pravomocí, které umožňují kvalifikovaně vykonávat určitou činnost
- způsobilost, dovednost a potřebná charakteristika lidí, která je důležitá k efektivnímu splnění určitého úkolu

kompetence zahrnují

- znalosti, pochopení, úsudek
- praktické dovednosti, psychomotorické schopnosti, umění komunikace
- osobní vlastnosti a postoje

LEGISLATIVA

Legislativa

- Vyhláška č. **55/2011 Sb.** o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků

Ročník 2011

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 20

Rozeslána dne 14. března 2011

Cena Kč 77,-

O B S A H:

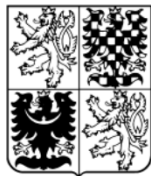
55. Vyhláška o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků

Legislativa

- Vyhláška č. 2/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků

Ročník 2016

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 1

Rozeslána dne 8. ledna 2016

Cena Kč 45,-

O B S A H:

1. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 238/2011 Sb., o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch, ve znění vyhlášky č. 97/2014 Sb.
2. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků
3. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění vyhlášky č. 129/2010 Sb.
4. Sdělení Energetického regulačního úřadu o celkovém počtu odběrných míst zákazníků odebírajících elektřinu ke dni 31. prosince 2014

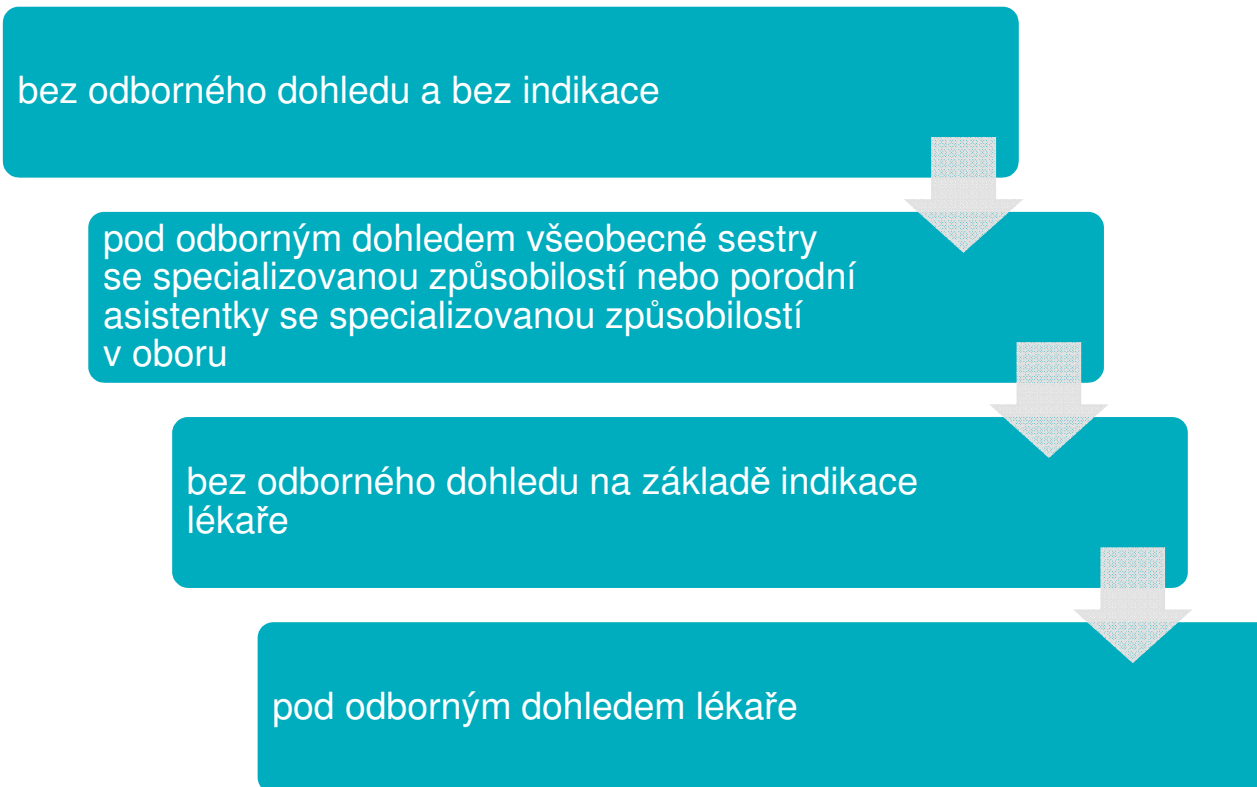

§ 4

VŠEOBECNÁ SESTRA

Všeobecná sestra – struktura kompetencí

§ 3

Činnosti zdravotnického pracovníka s odbornou způsobilostí

(1) Zdravotnický pracovník uvedený v § 4 až 29 bez odborného dohledu a bez indikace v rozsahu své odborné způsobilosti

- a) poskytuje zdravotní péči v souladu s právními předpisy a standardy,
- b) dbá na dodržování hygienicko-epidemiologického

Všeobecná sestra

- režimu v souladu s právními předpisy upravujícími ochranu veřejného zdraví⁶),
- c) vede zdravotnickou dokumentaci a další dokumentaci vyplývající z jiných právních předpisů⁷), pracuje s informačním systémem zdravotnického zařízení,
 - d) poskytuje pacientovi informace v souladu se svou odbornou způsobilostí, případně pokyny lékaře,
 - e) podílí se na praktickém vyučování ve studijních oborech k získání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání uskutečňovaných středními školami a vyššími odbornými školami, v akreditovaných zdravotnických studijních programech k získání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání uskutečňovaných vysokými školami v České republice a ve vzdělávacích programech akreditovaných kvalifikačních kurzů,
 - f) podílí se na přípravě standardů.

Všeobecná sestra

§ 4

Všeobecná sestra

(1) Všeobecná sestra vykonává činnosti podle § 3 odst. 1 a dále bez odborného dohledu a bez indikace, v souladu s diagnózou stanovenou lékařem poskytuje, případně zajišťuje základní a specializovanou ošetrovatelskou péči prostřednictvím ošetrovatelského procesu. Přitom zejména může

- a) vyhodnocovat potřeby a úroveň soběstačnosti pacientů, projevů jejich onemocnění, rizikových faktorů, a to i za použití měřicích technik používaných v ošetrovatelské praxi (například testů soběstačnosti, rizika proleženin, měření intenzity bolesti, stavu výživy),
- b) sledovat a orientačně hodnotit fyziologické funkce pacientů, to je dech, puls, elektrokardiogram, tělesnou teplotu, krevní tlak a další tělesné parametry,
- c) pozorovat, hodnotit a zaznamenávat stav pacienta,
- d) zajišťovat herní aktivity dětí,

Všeobecná sestra

- e) zajišťovat a provádět vyšetření biologického materiálu získaného neinvazivní cestou a kapilární krve semikvantitativními metodami (diagnostickými proužky),
- f) provádět odsávání sekretů z horních cest dýchacích a zajišťovat jejich průchodnost,
- g) hodnotit a ošetřovat poruchy celistvosti kůže a chronické rány a ošetřovat stomie, centrální a periferní žilní vstupy,
- h) provádět ve spolupráci s fyzioterapeutem a ergoterapeutem rehabilitační ošetřování, to je zejména polohování, posazování, dechová cvičení a metody bazální stimulace s ohledem na prevenci a nápravu hybných a tonusových odchylek, včetně prevence dalších poruch z mobility,
- i) provádět nácvik sebeobsluhy s cílem zvyšování soběstačnosti,
- j) edukovat pacienty, případně jiné osoby v ošetřova-

Všeobecná sestra

- telských postupech a připravovat pro ně informační materiály,
- k) orientačně hodnotit sociální situaci pacienta, identifikovat potřebnost spolupráce sociálního nebo zdravotně-sociálního pracovníka a zprostředkovat pomoc v otázkách sociálních a sociálně-právních,
 - l) zajišťovat činnosti spojené s přijetím, přemístováním a propuštěním pacientů,
 - m) provádět psychickou podporu umírajících a jejich blízkých a po stanovení smrti lékařem zajišťovat péči o tělo zemřelého a činnosti spojené s úmrtím pacienta,
 - n) přijímat, kontrolovat, ukládat léčivé přípravky, včetně návykových látek¹⁰), (dále jen „léčivé přípravky“), manipulovat s nimi a zajišťovat jejich dostatečnou zásobu,
 - o) přijímat, kontrolovat a ukládat zdravotnické prostředky¹¹) a prádlo, manipulovat s nimi a zajišťovat jejich dezinfekci a sterilizaci a jejich dostatečnou zásobu.

Všeobecná sestra

- „p) motivovat a edukovat jednotlivce, rodiny a skupiny k přijetí zdravého životního stylu a k péči o sebe⁴¹),
- q) analyzovat, zajistit a hodnotit kvalitu a bezpečnost poskytované ošetrovatelské péče⁴²),
- r) v rozsahu své odborné způsobilosti provádět opatření při řešení následků mimořádné události nebo krizové situace⁴³).

NOVÉ
vyhláška č. 2/2016 Sb.

Všeobecná sestra

(2) Všeobecná sestra pod odborným dohledem všeobecné sestry se specializovanou způsobilostí nebo porodní asistentky se specializovanou způsobilostí v oboru, v souladu s diagnózou stanovenou lékařem může vykonávat činnosti podle odstavce 1 písm. b) až i) při poskytování vysoce specializované ošetrovatelské péče.

(3) Všeobecná sestra může vykonávat bez odborného dohledu na základě indikace lékaře činnosti při poskytování preventivní, diagnostické, léčebné, rehabilitační, neodkladné a dispenzární péče. Přitom zejména připravuje pacienty k diagnostickým a léčebným postupům, na základě indikace lékaře je provádí nebo při

Všeobecná sestra

nich asistuje, zajišťuje ošetrovatelskou péči při těchto výkonech a po nich; zejména může

- a) podávat léčivé přípravky¹⁰⁾ s výjimkou nitrožilních injekcí nebo infuzí u novorozenců a dětí do 3 let a s výjimkou radiofarmak; pokud není dále uvedeno jinak,
- b) zavádět a udržovat kyslíkovou terapii,
- c) provádět screeningová a depistážní vyšetření, odbírat biologický materiál a orientačně hodnotit, zda jsou výsledky fyziologické,
- d) provádět ošetření akutních a operačních ran, včetně ošetření drénů,
- e) provádět katetrizaci močového měchýře žen a dívek nad 10 let, pečovat o močové katétry pacientů všech věkových kategorií, včetně výplachů močového měchýře,

Všeobecná sestra

- f) provádět výměnu a ošetření tracheostomické kanuly, zavádět nazogastrické sondy pacientům při vědomí starším 10 let, pečovat o ně a aplikovat výživu sondou, případně žaludečními nebo duodenálními stomiemi u pacientů všech věkových kategorií,
- g) provádět výplach žaludku u pacientů při vědomí starších 10 let.

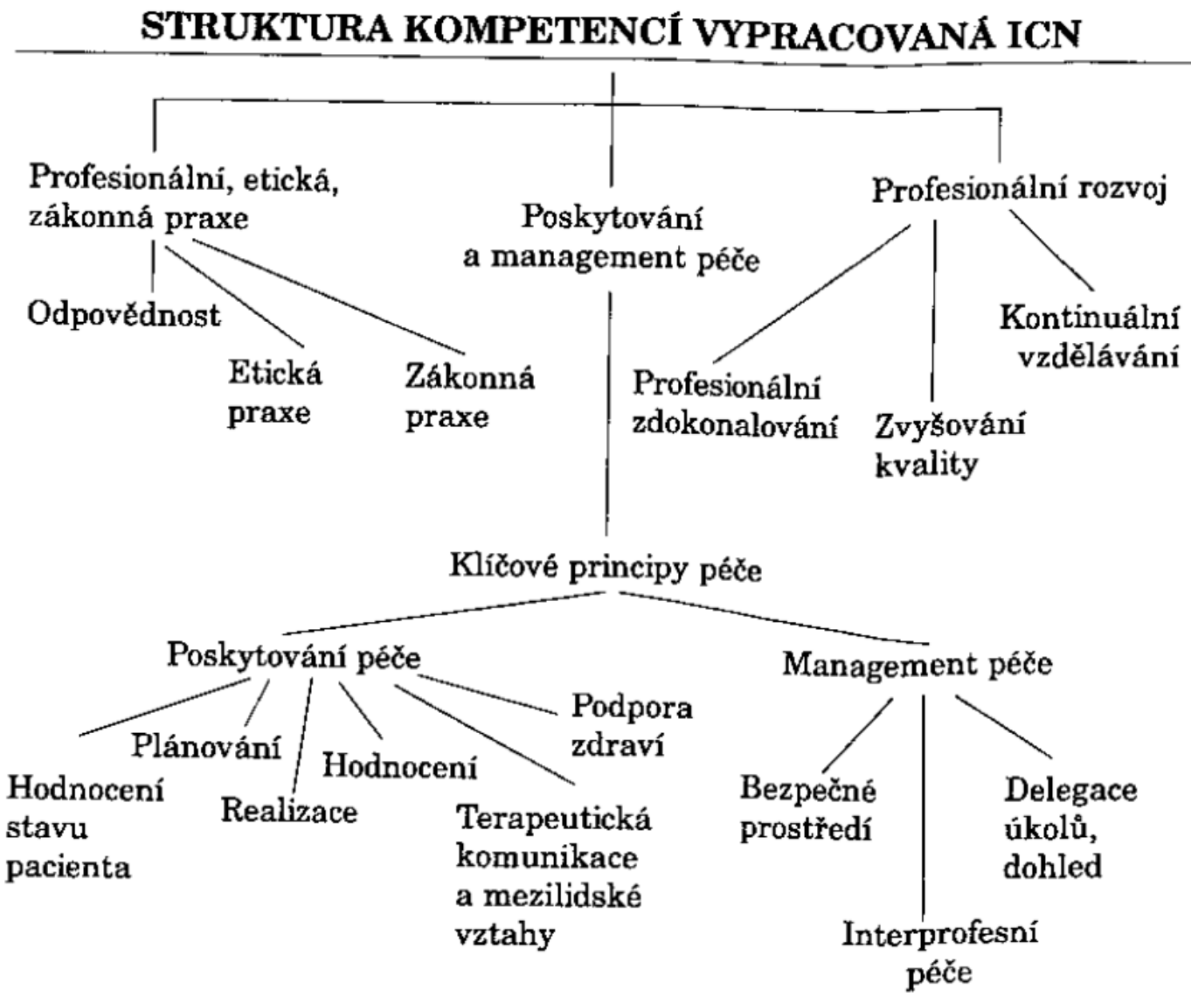
(4) Všeobecná sestra pod odborným dohledem lékaře může

- a) aplikovat nitrožilně krevní deriváty¹²⁾,
- b) asistovat při zahájení aplikace transfuzních přípravků¹³⁾ a dále bez odborného dohledu na základě indikace lékaře ošetřovat pacienta v průběhu aplikace a ukončovat ji.

STRUKTURA KOMPETENCÍ VŠEOBECNÉ SESTRY DLE ICN

Struktura kompetencí vypracovaná ICN

1) Profesionální, etická a zákonná praxe

profesionální praxe

- odpovědnost a přístup jedince k práci, kterou vykonává
- všeobecná sestra nese odpovědnost za vlastní profesionální úsudek a vlastní aktivity
- dokáže konzultovat s ostatními členy zdravotnického týmu a delegovat kompetence na své spolupracovníky

etická praxe

- vychází z Kodexu etického chování ICN
- uplatňují se zde charakterové vlastnosti, dovednosti a komunikační schopnosti sestry, míra jejího chování a empatie
- všeobecná sestra respektuje práva pacientů, je jejich zastánkyní
- respektuje jejich potřeby, hodnoty, víru, náboženské vyznání, kulturní potřeby a chrání stud pacientů

zákonná praxe

- všeobecná sestra dokáže pracovat v souladu s příslušnou legislativou
- zná zákony, vyhlášky a směrnice týkající se kompetencí a ošetrovatelské praxe
- dokáže rozpoznat protizákonné jednání nebo chování v rozporu

2) Poskytování a management péče

- klíčové principy poskytování a managementu péče vychází z teoretických, praktických a charakterových vlastností všeobecné sestry
- zahrnují schopnost jasně a stručně podávat informace, stanovit si priority při poskytování ošetrovatelské péče či využít v praxi kritické myšlení a řešit problémy
- skládají se z poskytování péče a managementu péče

poskytování péče

- všeobecná sestra se podílí na podpoře zdraví, předcházení nemocem, na navrácení zdraví a zmírnění utrpení tam, kde již není žádná možná pomoc vedoucí k uzdravení
- ošetrovatelskou péči poskytuje formou ošetrovatelského procesu

management péče

- všeobecná sestra dbá na bezpečné prostředí
- předchází potencionálním rizikům pádů, rizikům aspirace pacientů/klientů
- zajišťuje bezpečné podávání léčivých přípravků, chrání sebe a okolí před infekcí
- dodržuje hygienicko-epidemiologický režim
- využívá mezioborové spolupráce
- pověřuje jiné zdravotnické pracovníky aktivitami, které odpovídají jejich schopnostem a rozsahu praxe

3) Profesionální rozvoj

profesionální zdokonalování

- všeobecná sestra přispívá k rozvoji ošetrovatelství
- podílí se na výzkumu, rozvíjí a vytváří image ošetrovatelství

zvyšování kvality

- všeobecná sestra se podílí na celoživotním vzdělávání zdravotnických pracovníků
- využívá nové poznatky a zavádí je do praxe
- podílí se na utváření standardů
- k tomu, aby péče byla poskytována na nejvyšší úrovni kvality, je třeba dostatečně kvalifikovaných a vzdělaných sester

kontinuální vzdělávání

- všeobecná sestra se podílí na celoživotním vzdělání, přispívá k vzdělávání studentů, kolegů a podílí se na publikační činnosti

Použitá literatura

ČESKO. Vyhláška č. 2 ze dne 21. prosince 2015, kterou se mění vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků.
In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 1, s. 7. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Vyhláška č. 55, ze dne 1. března 2011 o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 20, s. 482-544. ISSN 1211-1244.

PODRAZILOVÁ, Petra a kol. *Teorie ošetřovatelství: skripta pro bakalářské studijní obory*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2016. ISBN 978-80-7494-297-6.

MZČR. Věstník částky 9 ze září 2004. Metodické opatření – Koncepce ošetřovatelství.
In: *Věstník MZČR*. 2004, částka 9, s. 2-8.

PLEVOVÁ, Ilona a kol. *Ošetřovatelství I*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3557-3.

DĚKUJI ZA POZORNOST

